

**UCHWAŁA NR 110(XIV)15
RADY GMINY PORAJ**

z dnia 15 grudnia 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych na 2016 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 1515) i art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 1286)

**Rada Gminy Poraj
uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowiący załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 2. Środki finansowe pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczyć na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poraj oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 roku.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Katarzyna Kaźmierczak

Załącznik
do Uchwały Nr 110(XIV)15
Rady Gminy Poraj
z dnia 15 grudnia 2015 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA GMINY PORAJ NA ROK 2016

I. Podstawy prawne Programu.

Podstawę prawną do prowadzenia działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 1286). Ustawa określa najważniejsze kategorie zadań, które powinny być realizowane przez samorządy gminne oraz sposób ich realizacji.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Poraj na rok 2016 zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień. Działania podejmowane w ramach niniejszego programu mają na celu zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol w całej społeczności lokalnej a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Główne problemy to m.in. picie alkoholu przez młodzież, szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu, zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy domowej, nietrzeźwość w miejscach publicznych. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015 oraz rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2016 roku Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Finansową podstawę realizacji Programu stanowią dochody gminy z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

II. Analiza sprzedaży alkoholu w Gminie Poraj.

Alkohol ze względu na swoją naturę działania nie może być postrzegany jako zwyczajny towar konsumpcyjny dostępny na rynku jak każdy inny produkt. Podwójna rola alkoholu polega na tym, że jest on z jednej strony produktem legalnie dostępnym, ale z drugiej to substancja psychoaktywna i szkodliwa, dlatego w Polsce, podobnie jak w innych krajach europejskich, regulacje prawne związane z handlem alkoholem mają charakter reglamentacyjny, czyli ograniczający. Oznacza to, że produkcja, sprzedaż i spożywanie alkoholu są prawnie dozwolone, ale ze względu na szkody, jakie powoduje używanie alkoholu, ustawodawca poprzez stosowne akty prawne reguluje kwestie dostępności, wprowadzając ograniczenia (np. zakazy sprzedaży alkoholu w określonych miejscach) lub dodatkowe wymagania. Znacząca część uprawnień w sprawie ograniczania dostępności alkoholu została w drodze ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przekazana do wyłącznej kompetencji samorządów gminnych.

Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) ustaliła Rada Gminy Poraj Uchwałą Nr 43(VIII)2011 w dniu 15 kwietnia 2011 roku. Limit na ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Poraj wynosi 30 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 25 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Detal:

Lp.	Miejscowość	Ilość punktów		
		4,5 %	4,5%-18 %	pow. 18 %
1.	Poraj	13	11	11
2.	Żarki Letnisko	4	4	4
3.	Jastrząb	3	3	3
4.	Choroń	4	4	3
5.	Masłońskie	2	2	2
6.	Gęczyn	2	2	2
7.	Kuźnica Stara	1	1	1
8.	Dębowiec	0	0	0

Gastronomia:

Lp.	Miejscowość	Ilość punktów		
		4,5 %	4,5% - 18 %	pow.18 %
1.	Poraj	3	3	3
2.	Żarki Letnisko	5	3	3
3.	Jastrząb	4	1	1
4.	Choroń	2	0	0
5.	Masłońskie	3	0	0
6.	Gęczyn	0	0	0
7.	Kuźnica Stara	0	0	0
8.	Dębowiec	0	0	0

III. Diagnoza sytuacji dot. problemów alkoholowych w Gminie Poraj.

Według wyliczeń Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, problem uzależnienia dotyczy ok. 2% mieszkańców Polski. 4% Polaków to dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika. Identyczny odsetek dzieci wychowuje się w rodzinach alkoholików. 5% populacji kraju to osoby pijące szkodliwe, zaś ok. 66% członków rodzin alkoholików (zarówno dorosłych jak i dzieci)

staje się ofiarami przemocy domowej. Zmniejszając skalę do poziomu Gminy, otrzymujemy następujące liczby:

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)

Gmina Poraj 10. 995 mieszkańców (stan na 30 listopada 2015 roku)		
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2 % populacji (wg PARPA)	ok. 220 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4 % populacji	ok. 440 osoby
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4 % populacji	ok. 440 dzieci

Uzależnienie od alkoholu powoduje zmiany w funkcjonowaniu fizjologicznym, psychologicznym i poznawczym. Przyczynia się do rozwoju szeregu poważnych chorób oraz powoduje dezorganizację życia społecznego osób uzależnionych i ich rodzin. Istnieje wysoki związek między uzależnieniem od alkoholu a bezrobociem, niższym statusem socjoekonomicznym, wypadkami i przemocą interpersonalną.

Dane za rok 2015	
Ilość wezwań na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia	20 (w tym: 11 z Poraja, 3 z Choronia, 2 z Żarek Letnisko, i po 1 z Jastrzębia, Kuźnicy, Gęzyna i Masłońskiego)
Ilość wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego	4

Zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i wynikłymi potrzebami w Gminie Poraj funkcjonuje punkt konsultacyjny, w którym zatrudniony jest specjalista psychoterapii uzależnień.

Podstawowe zadania punktu konsultacyjnego:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące),
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Punkt konsultacyjny jest dostępny dla klientów w godzinach popołudniowych, a warunki lokalowe gwarantują osobom zgłaszającym się do punktu dyskrecję i komfort psychiczny. W 2015 roku z porad specjalisty uzależnień skorzystało 32 osoby. Pani psycholog udzieliła 63 porady.

IV. Cele Programu.

1. Kreowanie na terenie Gminy polityki rozwiązywania problemów alkoholowych, służącej zmniejszaniu aktualnych i zapobieganiu nowym problemom, związanym z uzależnieniem od alkoholu.

2. Podejmowanie współpracy z instytucjami, organizacjami i innymi jednostkami, w kompetencjach których znajduje się profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i pozostałych uzależnień.

3. Wspieranie działalności Świetlic Środowiskowych i prowadzenie na terenie szkół i świetlic działalności edukacyjno-profilaktycznej.

V. Zadania Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadanie 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin:

- prowadzenie rozmów informacyjno-motywujących z osobami uzależnionymi i sprawcami przemocy w rodzinie w celu zmobilizowania ich do podjęcia leczenia odwykowego,
- informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- prowadzenie zajęć terapeutycznych przez psychologa,
- kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Myszkowie o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego,
- współpraca ze Stowarzyszeniami i Klubami Abstynenta skupiającymi mieszkańców Gminy Poraj.

Zadanie 2.

Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychologicznej i prawnej, a szczególnie ochrony przez przemocą w rodzinie:

- pomoc dla dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym poprzez wczesne wykrywanie zagrożeń alkoholowych, dokonywanie przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym,
- organizowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych jako jednej z form wyrównywania szans dydaktycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i innymi zagrożeniami.
- finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych w świetlicach środowiskowych,
- wspieranie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- organizowanie i prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie zbiorowego wypoczynku dzieci i młodzieży wraz realizacją programów profilaktycznych i terapeutycznych w ramach akcji letniej i zimowej,
- wspomaganie finansowe konkretnych programów profilaktycznych, które będą służyły polepszeniu bazy zabezpieczającej czas wolny,

- organizowanie otwartych imprez szkolnych i środowiskowych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, konkursów tematycznych, spektakli teatralnych,
- zakup nagród i posiłków regeneracyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin podwyższonego ryzyka uczestniczących w imprezach integracyjnych,
- finansowanie bieżącej działalności świetlic środowiskowych na terenie Gminy Poraj: w Poraju, Żarkach Letnisko, Jastrzębiu, Choroni i Masłońskim,
- prowadzenie dożywiania dzieci, które uczestniczą w zajęciach organizowanych na terenie świetlic środowiskowych,
- zakup paczek mikołajkowych dla dzieci z rodzin patologicznych,
- organizowanie różnorodnych alternatywnych zajęć w czasie ferii zimowych oraz letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych szczególnie zagrożonych problemem alkoholowym.

Zadanie 4.

Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- utrzymywanie stałej współpracy z PARPĄ,
- wspomaganie podejmowanych przez organizacje i instytucje działań promujących zdrowy styl życia i edukację w obszarze uzależnień : festyny, turnieje, zawody sportowe, pikniki rodzinne,
- finansowanie autorskich programów profilaktycznych prowadzonych przez organizacje pozarządowe, które spełniają kryteria i posiadają odpowiednie rekomendacje.

Zadanie 5.

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- interwencja w przypadku sprzedaży alkoholu nieletnim,
- interwencja w przypadku promocji i reklamy w sposób niezgodny z postanowieniami ustawy,
- kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych - badanie dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim wraz z kampanią informacyjną.

VI. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na szczeblu lokalnym pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komisja realizuje zapisy Programu i dba o prawidłowe i racjonalne wykonanie przydzielonego budżetu. Podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Komisja opiniuje również zgodność lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z odnośnymi uchwałami rady gminy oraz wydaje opinie w drodze postanowień, stanowiących warunek wydania zezwolenia przez wójta na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych.

Członkowie Komisji przeprowadzają rozmowy z osobami dotkniętymi problemem alkoholowym, informują o specjalistycznych placówkach zajmujących się tymi problemami, udzielają informacji na temat szkodliwości alkoholu i mechanizmów choroby alkoholowej, informują o możliwościach leczenia, motywują i kierują do leczenia osoby, wobec których zachodziło uzasadnione podejrzenie istnienia choroby alkoholowej.

Komisja stale współpracuje z Sądem, Prokuraturą, Kuratorami Sądowymi, Zakładami Lecznictwa Odwykowego, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i placówkami oświatowymi.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poraju nadzoruje i koordynuje pracę pięciu świetlic środowiskowych na terenie Gminy Poraj. Placówki w Poraju, Żarkach Letnisko, Jastrzębiu, Choroni i Masłońskim skupiają około 150 dzieci.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie za udział w pracach Komisji – za posiedzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia na 2016 rok.

Za nieobecność Członka Komisji na posiedzeniu wynagrodzenie nie przysługuje. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest podpisana lista obecności.

VII. HARMONOGRAM ZADAŃ

Lp.	Kierunki działania	Formy realizacji	Koszt
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	1. Wynagrodzenie specjalisty psychoterapii uzależnień w punkcie konsultacyjnym.	10.600,00
		2. Prowadzenie zajęć psychoterapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.	3.600,00
2.	Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe. Pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przez przemocą w rodzinie	1. Funkcjonowanie świetlic środowiskowych w Poraju, Jastrzębiu, Żarkach Letnisko, Choroni, i Masłońskim.	138.000,00
		2. Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – wynagrodzenia, delegacje, szkolenia.	15.000,00
		3. Opłaty sądowe, opinie biegłych – niezbędne do złożenia wniosku o orzeczenie przymusowego leczenia odwykowego.	2.000,00
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	1. Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, prelekcje i programy profilaktyczne dla rodziców. Realizacja spektakli teatralnych, zajęć warsztatowych, konkursów, organizacja zajęć i imprez promujących zdrowy styl życia bez alkoholu i narkotyków ze szczególnym uwzględnieniem zajęć sportowych w celu utrwalenia wśród dzieci i młodzieży wzorca aktywnego spędzania czasu wolnego (w tym zakup nagród dla zwycięzców zawodów, konkursów).	7.000,00
		2. Badanie dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim wraz z kampanią informacyjną.	2.000,00
		3. Dofinansowanie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży	800,00

		z grupy ryzyka.	
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych	1. Zakup wydawnictw i prenumerata czasopism o tematyce uzależnień. 2. Dofinansowanie szkoleń i kursów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	2.000,00 1.000,00
5.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	1. Interwencja w sytuacji stwierdzenia reklamy napojów alkoholowych oraz w przypadkach sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim bądź nietrzeźwym. 2. Współpraca policją w celu wyeliminowania spożywania napojów alkoholowych w punktach sprzedaży detalicznej, na ulicach, placach w parkach i innych miejscach użyteczności publicznej.	- -
6.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej	Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.	-

Razem

180.000,00

Uwaga: kwota zaplanowanych wydatków na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 może ulec zmianie z uwagi na zmniejszenie lub zwiększenie środków finansowych z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzona jest realizacja wskazanych działań jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalany corocznie przez Radę Gminy.

Zadania ujęte w Gminnym Programie są inicjowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powołaną przez Wójta Gminy, która czuwa nad realizacją Programu i koordynuje realizację poszczególnych zadań.

W związku z powyższym przedkłada się Radzie Gminy przygotowany Program na 2016 rok, którego założeniem jest prowadzenie działań zmierzających do poprawy sytuacji osób i rodzin, w których występuje problem uzależnień.